

Er stand "Torisme Val d'Aran" ei visitat en SITC per 25.000 personnes

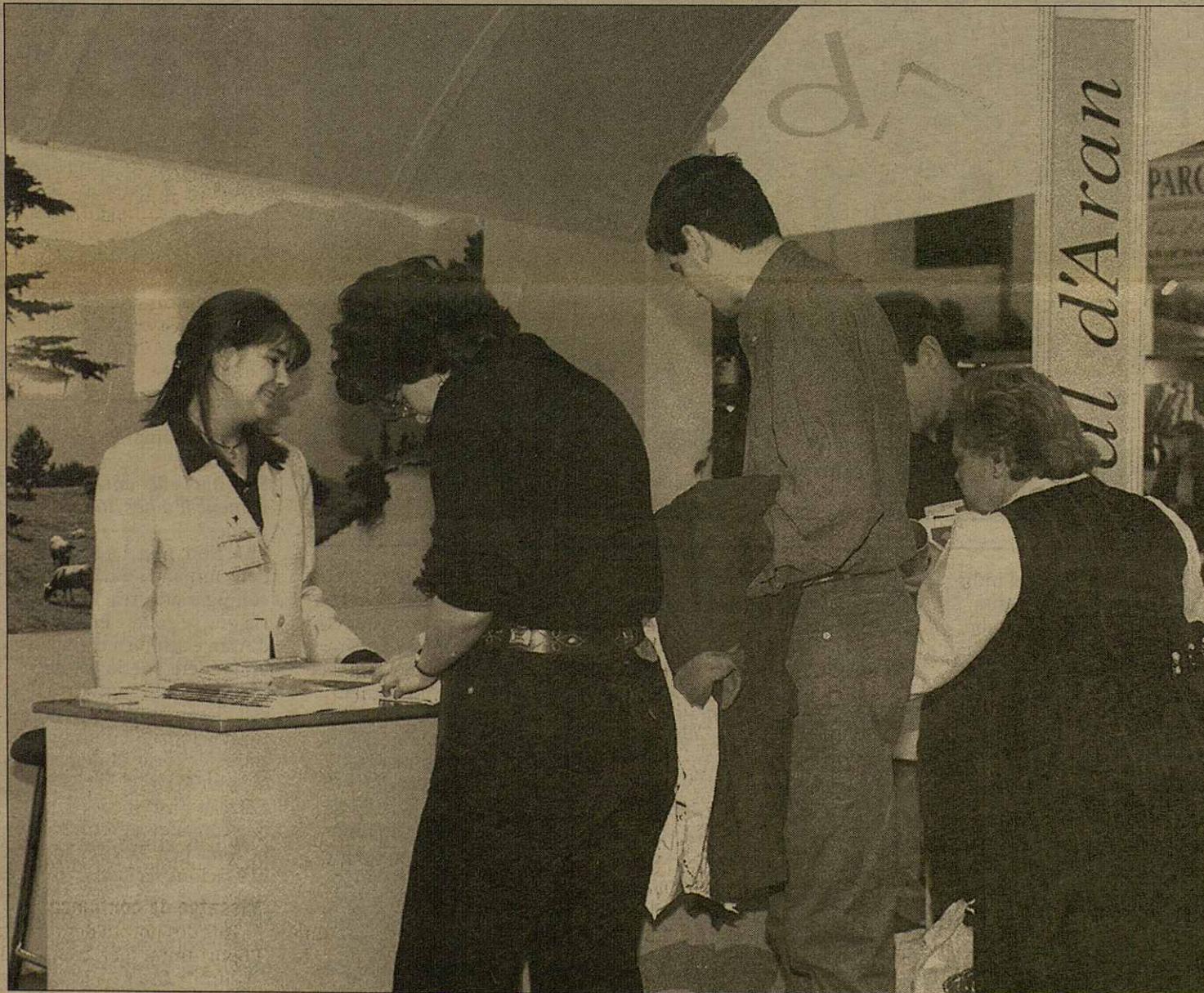
Era Val d'Aran se promocione en Salon Internacionau de Torisme de Catalonha, damb marca e espaci pròpis

III Era Val d'Aran a estat presenta, un an mès, ena edicion deth Salon Internacionau de Torisme de Catalonha, que se hec en Barcelo-

na deth 23 ath 26 d'Abriu. Enguan, coma particularitat cau remercar qu'era Val d'Aran a compdat, laguens dera Fira, damb un espaci e

marca pròpies, "Torisme Val d'Aran" laguens de "Terres de Lleida". Quaranta metres quadrats de stand e tres cents cincuenta metres quadrats en

espaci exterior, patrocinant ua part dera zòna actiuia, an servit entà promocinar era comarca en ua Fira a on i an estat presents uns 45 païsi.

Er stand "Torisme Val d'Aran", siguec visitat per ues 25.000 personnes

SILVIA PUERTOLAS

Comencen es crubaments des lordères der an 1993 per via executiuia

Eth Sindic d'Aran Carlos Barrera a annonciat qu'a partir deth deluns començaràn es crubaments des recebutis dera taxa de lordères corresponenti ar an 1993, per via executiuia.

Segontes Barrera, es recebutis que non s'an arribat a pagar, portaràn un recargue deth 20% a mès des interèssi corresponenti per demora.

Eth Conselh Generau d'Aran ingressarà uns

18 milions de pessetes, un còp s'agen crubat toti es recebutis corresponenti ath 93, per taxes de lordères. Ad aguesti sòs se i an de higer es impagats des ans 94, 95 e 96.

Carlos Barrera, remerquèc qu' "era recuelhuda e incineracion de lordères ei un servici que se da a tota era Val d'Aran, e per tant èm toti, es que l'auem de pagar, e non sonque ua part dera poblacion".

Es IES de Vielha aufrirà naui cicles formatius

V Er Institut d'Estudis Secondaris dera Val d'Aran ja premanís entath cors que ben naui cicles formatius de grad miei.

Es alumnes poderàn trigar naues gessudes educatiues damb opcions coma : Installacion e manteniment electromecanic de maquinària e conduccion de linhes, conduccion d'activitats fisicoesportiues en miei naturau o gestion administratiua.

MIRALHEM-MOS

VIII Es ans passen e es rebrembes d'infantesa tostemp mos acompanyan.

Eth Senhor José Maria de çò dera Abadia mos parle dera escòla d'abantes dera guèrra, en tot afirmar qu'era disciplina ei ua des causes que mès arregráis d'aquerí tempsi.

TENDES ESPECIALIZADES EN ESTAMPACIÓ
DE SAMARRETES I PEÇES DE COTÓ

SERÀ EL TEU MILLOR RECORD O REGAL
DE LA TEVA VISITA A LA VAL D'ARAN

Avda. Pas d'Arro, 23 - Passeig dera Llibertat, 4
Centre Comercial Eth Palai de Gèu
(TRICOT) Avda. Castiero, 7 VIELHA

ERA ENTREVISTA

“«Presoërs dera mar gelada», a estat era mia òbra mès ambiciosa”

Silvia Puertolas
VIELHA

Silvia Puertolas. Quina ei era sua trajectòria coma escriptores?

Francesc Boya Alós. Jo comencè a escriuer per ua question militanta en favor dera lengua aranesa, en un moment en què non i auie practicament arrés qu'ac hesse. A partir d'aquí tanben trabalhè coma guioniste en mieis de comunicacion. Concretament en programa de television "Era Lucana", dempués sigui corresponsuau de ràdio e fin finau m'è dedicat ara creacion literària.

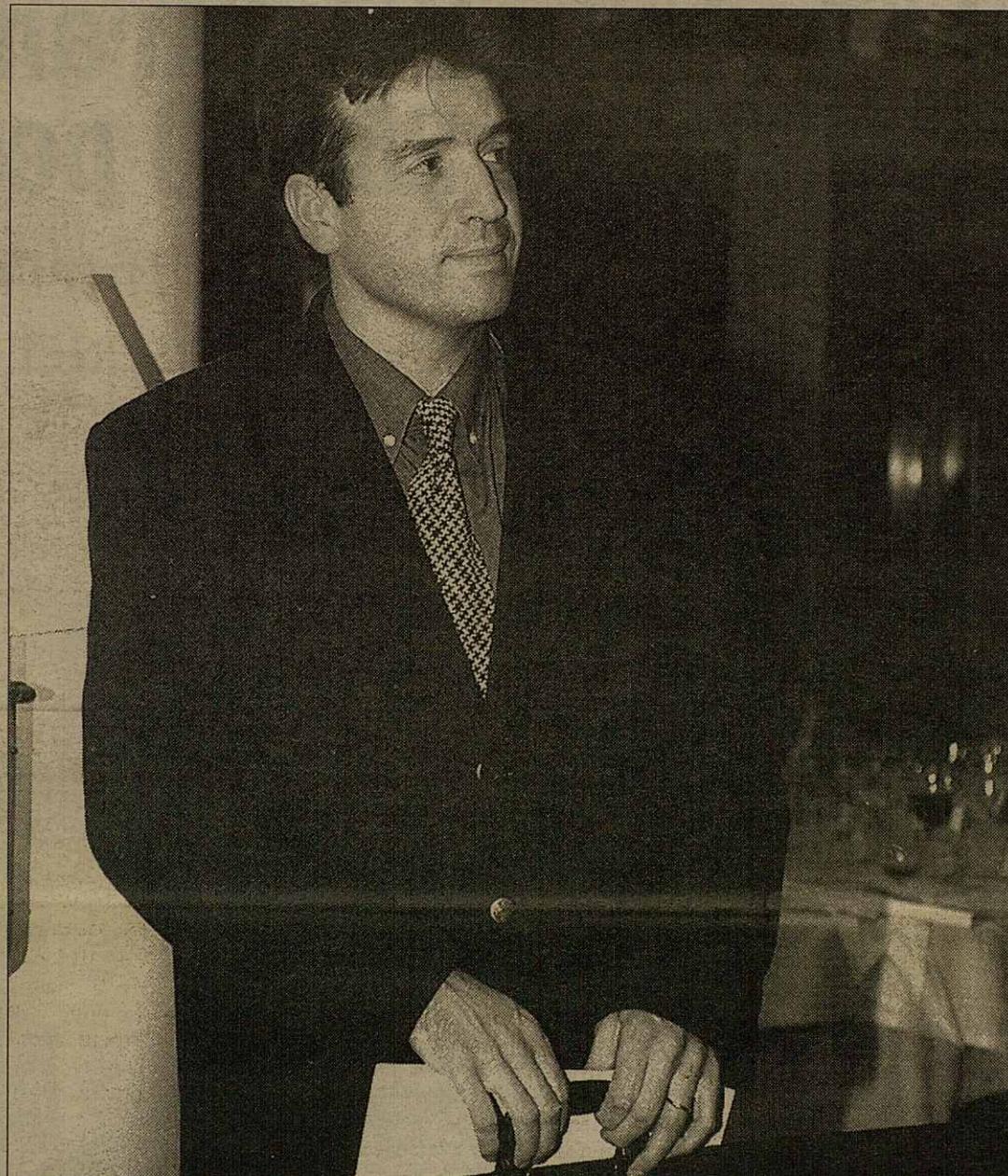
S.P. Quin significat li da eth prèmi les Telúries en apartat de prosa, que li an autrejat recententment damb era òbra "Presoërs dera mar gelada"?

F.B.A. Ei un prèmi força important, dat que jo entré en mercat literari damb ua òbra escrita en catalan perque siguec ua exigència dera editoriau. Damb aguest prèmi Les Telúries, autrejat per prumèr viatge a ua òbra escrita en aranes, jo creigui que consolidam era lengua en ua dimension que va mès enllà dera Val d'Aran. Entà jo personaument supose un reconeishement ath mèn trabalh literari e per tant cò que hè aguest prèmi ei animà-me força a continuar escriuent.

S.P. Coma escrivan coma ve eth futur dera lengua aranesa?

F.B.A. Ei un futur delicat e bric facil, perque èm en ua situacion que non podem lançar es campanes ath vòl. Pensi qu'era lengua aranesa se recuperarà ena mesura qu'es aranés se hesquen fòrti ena sua identitat pròpia.

Quan digui açò, digui tanben qu'era identitat aranesa non pòt ésser un sucedani de ua auta identitat. Mos cau hè un esforç important ena dignificacion dera lengua, hèr qu'er aranes age tanben un aire modern, qu'es joeni se i poguen trobar identificats. Dempùs tanben pòt arribar ua auta gent qu'escriue e que tanben li dongue ua dimension mès universau ar Occitan der Aran. En aguest sentit, trobar ligams que mos esta-

quen a Occitània ei indispensable e tanben entà qu'era gent se'n dongue compde que non èm soleti e que i a ua comunitat molt mès grana que parle era madeisha lengua que nosati.

S.P. En quini projectes trabalhe?

F.B.A. Continui trabalhant en ua auta novella, e ath madeisha temps ètanben un libre de relats qu'ei timidament començat. En aguest moment son es dus projectes mès immediats.

S.P. Quina siguec era sua prumèra òbra importanta editada?

F.B.A. Era prumèra edicion importanta siguec, ath delà des narracions que s'an publicat per miei des Prèmis literaris Mn. Condò Sambeat, ua guida literària ath torn der Aran. Dempùs,

"l'alè del bosc", publicada en passat, ja siguec ua òbra mès de creacion literària. "Presoërs dera mar gelada", era novella premiada, a estat era mia òbra mès ambiciosa.

S.P. Ath marge deth prèmi Les Telúries, quini d'auti guardons l'an autrejat?

F.B.A. De hèt sonque m'è presentat ath Mossen Condò Sambeat, que guanhé en tres occasions. Tanben me presentè un còp damb un trabalh en Certamen Arnica, des Valls d'Aneu, a on quedè finaliste.

S.P. Pense qu'es Prèmis literaris Mn. Condò sun un punt d'arrincada entà joeni dera Val d'Aran entà que comencen a escriuer en aranes?

F.B.A. Es prèmis literaris son importants, perque i a força gent comence a escriuer e li pòden balhar ua motivacion.

A còps aquera motivacion ei ua experiéncia isolada o ben tot eth contrari pòt ésser eth començament d'ua carrière literària. Eth Condò Sambeat siguec ua bona iniciativa.

Ei un prèmi qu'economicamente ei molt mau dotat, un aspecte important a cambiar entà motivar ara gent sustot que vò hèr quauquaren de pes. Caleríe cercar un binòmi: per un costat un prèmi motivador entà mainatges, entà qu'escriuessen, e per un autre un prèmi que tanben podesse suposar ua motivacion entà qu'era gent escriuessa obres deth màxim de qualitat possible.

En aguest moment eth Condò Sambeat se trape a miei camin e non acabe de hèr ben ne ua causa ne era auta. A complit ua etapa e ara caleríe cercar ua segona

PERFIL

Francesc Boya Alós neishec en Les er an 1960. Ei eth recent guanhador deth prèmi Les Telúries, en apartat de prosa, damb era òbra escrita en aranes "Presoërs dera mar gelada". Era sua aficióna escritura des dera adolescència l'a vinculat tostemp ath mon dera literatura. A estat guanhador en tres occasions des prèmis literaris Mn. Condò Sambeat a mès d'estar finaliste ena sua prumèra edicion.

Ua aficióna qu'a compartic damb eth trabalh coma guioniste deth programa en aranes de Television Espanhòla "Era Lucana", entre es ans 1989 e 1991.

Era sua vinculacion damb es mieis de comunicacion le portèren tanben a collaborar en un programa culturau de ràdio, atau coma en informatius de ràdio e television.

Ara ei collaborador abituau dera revista Arnica e deth Dominicinal deth diari Segre.

etapa combinant aguesti dus aspectes.

S.P. Ia ua edat entà començar a hèr literatura en aranes?

F.B.A. Non, non i a ua edat determinada s'èm capaç de conjugar era creacion literària que se genère ena Val d'Aran e ath torn d'era. En ambit dera poesia per exemple, en Condò Sambeat s'a vist clarament que i a literatura de força qualitat que pòt ésser perfectament utilisada en Aran.

Entre es nòsti joeni i a gent que comence a escriuer e ac hèr força ben. Des des administracions s'a de dar un supòrt materiau economic, en sentit qu'aquest esforç s'a de veir compensat. E per un autre s'a de crear eth marc sociau que les dongue aqueira certesa de qu'escriuen en ua lengua util, en ua lengua de futur. Cau cercar un ampli consens entre tofi es aranés enta impulsar agues ta voluntat d'affirmacion dera nostra lengua.

JAUME VILALTA
President

CRISTINA COLL HUIX
Directora general

VICENT SANCHIS
Director

LLUÍS MARTÍNEZ
Subdirector

Redacció:
SILVIA PUERTOLAS

Màrqueting i Comunicació
CANDI CASADEMONT

Producció tècnica:
JORDI PELÁEZ

Publicitat:
ALBERT BORRÀS
JORDI RIBAS

Centraleta

Tel.: 93-316 39 00 - Fax: 93-316 39 36

Públicitat

Tel.: 93-316 39 23 - Fax: 93-316 39 25

Subscriptors

Tel.: 93-316 39 44 - Fax: 93-316 39 15

Distribució

Tel.: 93-316 39 16 - Fax: 93-316 39 15

Consell de Cent, 425 - 08009 Barcelona

Telefons a la Vall d'Aran
Redacció: 909 50 92 02
Publicitat: 908 69 29 50

DL: B20.249-1976
DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD

TORISME

Ues 25.000 personnes s'interessen pera Val d'Aran en Salon Internacionau de Torisme

Jos eth nom "Torisme Val d'Aran", era comarca se promocione damb marca e espaci pròpis

Silvia Puertolas
BARCELONA

Era Val d'Aran a estat presenta un an mès, enguan damb stand pròpi, ena fira de torisme mès importanta de Catalunya, coma ei eth "Saló Internacional de Turisme de Catalunya" (SITC). Un stand qu'an visitat ath torn de vint e cinc mil personnes.

Aquesta fira se celebrec des dies 23 ath 26 d'abriu en Barcelona. Era sua setau edicion compdaue damb ua superficia de trenta cinc mil metres quarrats e uns cent setanta cinc expositors a on i èren representats un totau de quaranta cinc paisi.

Era Val d'Aran i siguec presenta damb un stand emmarcat laguen de "Terres de Lleida" en tot gaudir de marca e espaci pròpi.

"Torisme Val d'Aran" se presentèc damb un espaci de quaranta metres quarrats, damb marca toristica independenta, e tres cents cinquanta metres quarrats en espaci exterior patrocinant ua part dera zona actiuia.

Interès toristic

Deth gran nombre de visitants que pendent aguesti dies s'interesseren pera Val d'Aran, cau remerciar er interès dera gent que passèc per stand enta optier informacion sus: circuits de senderisme, residéncies cases de pagés, eth mapa toristic-topografic o actes culturals

SILVIA PUERTOLAS

Era Val d'Aran siguec presenta en SITC damb marca pròpia

damb ua atencion especiau ath cicle romanic-musicau. Aguestes sigueren es consultes mès freqüentes en stand.

Deth materiau que se hec a servir pendent aguesta fira deth Salon Internacionau de Torisme de Catalunya, se liurec ath public que sollicitèc informacion sus era Val d'Aran, mil jòcs de quate pòsters, ueit mil revistes de "Torisme Val d'Aran", ueit mil guides de servicis, uns mil cinc cents triptics dera comarca e sèt mil huelhetons d'empreses dera Val.

A mès de liurar tot aguest

materiau informatiu tanben se realisèren ues mil enquèstes sus eth coneisement dera Val d'Aran ath public en generau. En aguestes enquestes, es resultats sigueren força positius, dat qu' eth percentatge de gent que diguec conéisher quaque aspecte vinculat damb era comarca, artenhec eth 85 per cent.

Torisme actiu

Era espaci exterior qu'era fira dera edicion d'enguan destinèc ath torisme actiu o esports d'aventura siguec

un 50 % mès qu'est'an passat. Sies mil metres quarrats qu'an beneficiat era presència dera Val d'Aran ena zona actiuia, tanben damb marca pròpia, a on se podie pujar a shivau en ua pista montada o practicar beth un des esports d'aventura abituaus ena comarca.

Avaloracion positiuia

Eth Consellèr de Torisme Joan Batalla, mostrèc era sua satisfaccion per èxit artenhet en aguesta Fira dat qu'era Val d'Aran, segontes Batalla, "ei un des

destins toristics de montanya mès consolidats e damb melior aufera deth pais. Nosati auem dubèrt era possibilitat de participacion a tot eth sector, expausant eth materiau promocionau qu'es establiment mos an proporcionat. Eth Consellèr de Torisme remerquèc eth hèt que : "anar damb marca pròpia e damb un espaci pròpi, mos proporcione era possibilitat d'ensenhar a tot eth mon toristic eth nòste territori, unic e espectacular".

A mès dera informacion que se podie trapar en stand dera Val d'Aran, Joan Batalla, aprofitèc era sua estada ena Fira entà assistir a diuèrsi actes, coma taules redones vinculades damb eth Miei ambient o damb eth torisme culturau. A mès tanben assistic a un talhèr de rotes e itineraris de montanya.

En aguesti actes, deth Salon Internacionau de Torisme de Catalunya, a on se i trapèren tanben diuèrses personalitas relacionades damb eth mon deth torisme, coma Joan Hortal Director de Turisme Catalunya o Ramon Bagó, director deth SITC, tanpòc manquèc ua vision generau des previsions entara sason d'estiu d'enguan.

Vidres Viola

Avda. Maladeta, 19 25530- VIELHA
Tel. y Fax: 973 640289

ACRISTALAMIENTOS - PERSIANAS
MANUFACTURAS DE VIDRIO
FABRICACIÓN VIDRIO CÁMARA
CARPINTERÍA DE ALUMINIO
MAMPARAS DE BAÑO

PIDA PRESUPUESTO SIN COMPROMISO
VISÍTENOS EN NUESTRA TIENDA DE VIELHA

Aran & Arte, s.l.

Rètols lluminosos
Senyalització d'obres
Retulació de vehicles
Creacions de neó
Disseny de logotips
Adhesius

Ctra. de Gausac (Edifici Val d'Aran)
25530 VIELHA (Lleida) Tel. i Fax: 973-64 28 41

TALLERES
SALPA, S.L.

Tel. - Fax: (973) 64 25 93
Zona Industrial Mijaran, nave 4

25530 VIELHA-Lleida

CATERING D'ARAN

Servicio de:
• COMIDAS CASERAS
• BANQUETES • APERITIVOS
• MERIENDAS • PIC-NICS...
Ctra. Gausac, Edif. Matet, Bloq. 1, Local 2
Tel. 973 64 17 03
25538 GAUSAC - Val d'Aran

La Setmana

B. p. 86 — 64230 LESCAR
Telefòne : 05 59 68 66 79
Telecopia : 05 59 68 67 17

Setmaner occitan d'informacions publicat per la
S. C. O. P. — S. A R. L. VISTEDIT
Las Campanhas 64150 SEUVALADA

Director de la publicacion : David Grosclaude

Don Vielhito
VAL D'ARAN

Propietari:
JOSEP ALTADILL GONZALEZ

Establiment Gourmet
Pinchos - Tapes
Bodega (criances, reserves
i grans reserves)
Productes de la Vall
Menjar preparat per emportar

Passeg dera Libertat, 5 • Vielha
Tel./Fax (973) 64 08 82
25530 VIELHA (LLEIDA)

‘Eth Balhano de Salardú’ se dançarà deman ena glèisa de Sant Andrèu

Redaccion
VIELHA

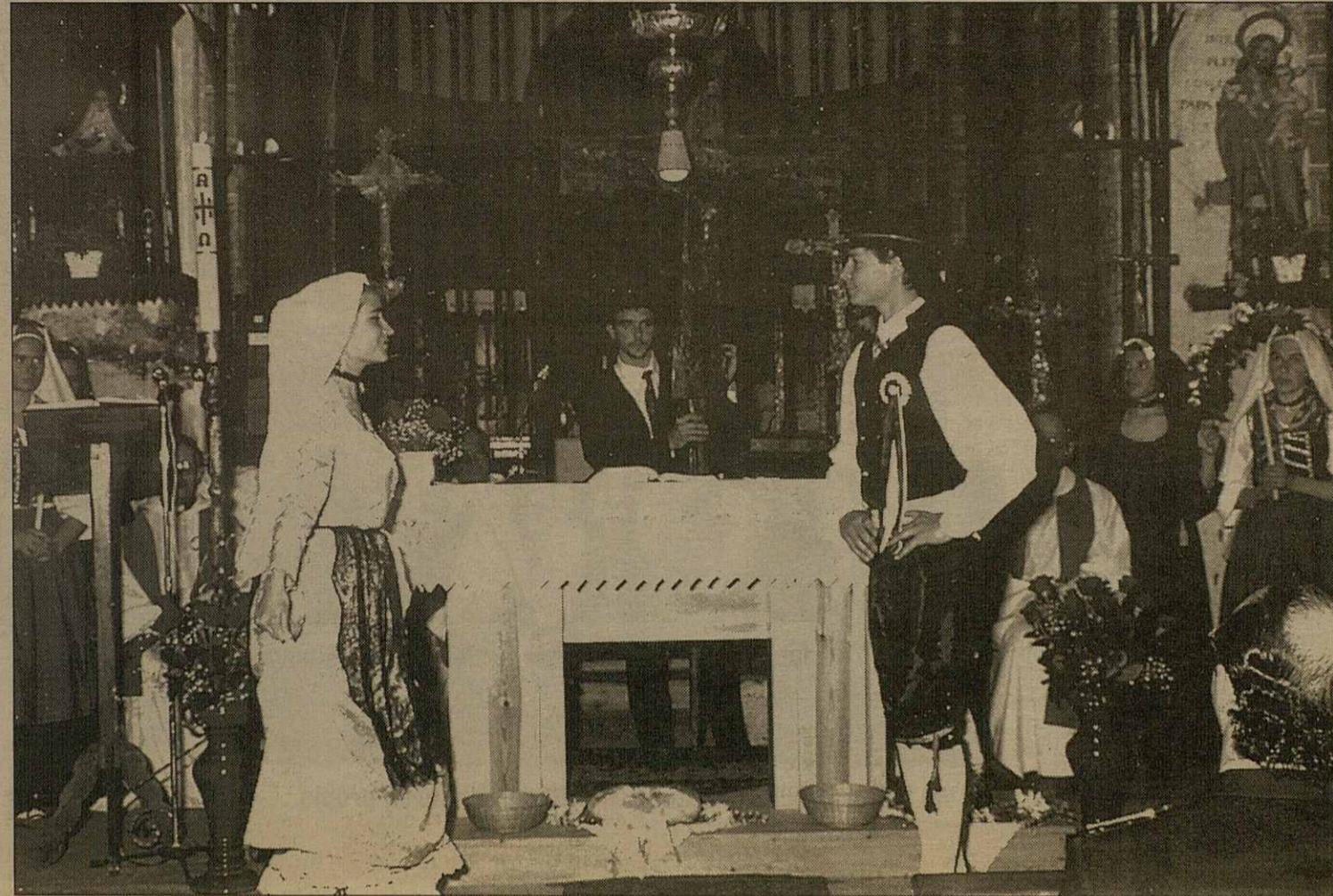
Deman dimenge, entà onze deth maitin, en auor ara Santa Creu e per peticion der Ajuntament deth Naut Aran ath grop de dances es Fradins de Vielha, se tornarà a dançar eth “Balhano de Salardú”.

Er an 1995, eth grop de dances tradicionaus es Fradins de Vielha, presentèc ar ajuntament deth Naut Aran ua propòsta entara recuperacion d'ua antiga tradicion nomenada “Eth Balhano de Salardú”. Encara que segurament agesta siguec dançada enes ans setanta e uetanta per diuèrsi grops dera Val d'Aran, siguec eth 3 de mai de 1996, quan er ajuntament deth Naut Aran d'acòrd damb era Parròquia de Salardú e damb eth supòrt deth Consell Generau d'Aran decidic recuperar aguest balh, atau e com descriu eth Testimònì deth Costumari Catalan de Joan Amades.

Balh popular

Eth Balhano de Salardú ei ua varietat deth Balh-Plan tipic des parçans vesins deth Palhars, d'a on siguec portada entà Salardú probablament en segle XVIII. Pendent eth segle XIX auie estat ua dança populara, enquiat punt qu'a començaments de segle fòrça aranesi utilisauen era expressio “sacodir eth balhano”, entà referí-se ara accion de barar.

Segontes eth folklorista catalan Joan Amades que recuelhec eth balh cap as ans 30 deth nòste segle, aquest ère barat laguens dera glèisa de Salardú eth dia de Santa Creu peth matrimòni que

Eth Balhano se dançarà deman dimenge en Salardú

aucupauet eth cargue de “priòrs” dera cofradia deth Sant Crist. Damb eth pas deth temps, eth balh deishèc d'èster un balh de cerimònia e se convertic en ua dança populara ena quau i podien participar totes aqueres personnes que volien.

Era musica deth balh ère acompanhada per ua letra en catalan revirada mès tard ar aranes, referida as moviments dera dança.

Eth Balhano, ei ua des

pòques dances autentiques que consèrve eth patrimoni folkloric dera Val d'Aran. Normaument ei dançada atau e coma descriu era documentacion obtenguda en Costumari Catalan.

Podem díder qu'eth Balhano constituis ua des pògues dances viues dera Val d'Aran, ja qu'eth public qu'assistís participe e la dance, a diferencia de d'autres dances araneses qu'an estat era major part coreografiades. Eth Bal-

hano ei senzilh e simple, previsamenter enta potenciar era participacion dera gent.

Segontes Quique Boya, director des Fradins de Vielha, era recuperacion d'aguest balh ei fòrça importanta: “Volem arregrair ath pòble de Salardú, que mos a permetut dançar, aguest balh recuperat, un balh que en definitiu preten hèmos sentir mès aranesi e mès orgullosi dera nòsta cultura e dera especiau èrencia que mos a deishat era

nòsta pròpia història”.

Boya remèrque un objectiu important que sajarà d'arténher es Fradins de Vielha damb eth Balhano. “Aguest balh aurie d'èster dançat per ua parella de joeni deth pòble que cada an poirie cambiar, que se podésse escuelher entre era joenessa, sense que cap des elegits se podesse negar ara sua foncion de priòr, e dançar atau eth Balhano eth dia dera Hèsta”.

‘Amics d'Aran’ amasse en Barcelona uns 80 aranesi

S.P.
BARCELONA

Eth collectiu “Amics d'Aran” celebrec dissabte passat en un restaurant de Barcelona eth prumèr sopar d'affairament, ath què i assistiren ath torn d'ues ueitanta personnes.

Aguest sopar s'organisèc damb er objectiu de trapà-se, aumens un còp ar an, toti es aranesi e simpatisants d'Aran e plan especiaument entà toti aqueri a qui es circonstàncies les an portat a víuer dehòra dera comarca.

Un des convidats d'excep-

cion siguec eth Consellèr de turisme deth Consell Generau, Joan Batalla, que se mostrèc fòrça satisfet peth gran nombre de gent que s'amassèc, en tot èster eth prumèr sopar d'aguestes caracteristiques que se hège. A mès, remerquèc que: “entara pròplieu convocatòria, a on tant era gent joena coma era gent de mès auançada edat siguieren es protagonistes dera serada, “Amics d'Aran” non descarte tornàse a trapar ben lèu entà sajar de hèr ues autes activitats de lèser e culturaus, qu'amassen a toti es aranesi”.

Tanben arregraïc era iniciativa portada a tèrme pes aranesi que s'encuederen dera sua organisacion.

“Amics d'Aran” ei un grop de recenta creacion que s'a amassat jos es sigles de CAOC, Centre d'agermanament Occitanocatalan, damb ua dobla vessant: culturau e de lèser.

Dat era bona acuelhuda qu'aucet era convocatòria, a on tant era gent joena coma era gent de mès auançada edat siguieren es protagonistes dera serada, “Amics d'Aran” non descarte tornàse a trapar ben lèu entà sajar de hèr ues autes activitats de lèser e culturaus, qu'amassen a toti es aranesi.

Eth sopar siguec er acte centrau der afairament

Er IES de Vielha auferirà naui cicles formatius de grad miei

Redaccion
VIELHA

Er Institut d'Estudis Secondaris dera Val d'Aran ja premanís entath pròpleu cors 1998/1999, es naui cicles formatius de grad miei. Aguesti, un totau de tres, seràn es d'"Installacion e manteniment electromecanic de maquinària e conduccion de llinhes". Un dusau de "Conduccion d'activitats fisicoesportiuas en miei naturau", e un tresau que se destinará ara "Gestion administratiua". Es besonhs que se demanen entà poder accedir enta quinsevolh d'aguesti cicles son: auer eth graduat en educacion secundària (ESO), èster tecnic auxiliar (FP-1) o equivalent, auer superat integralment es dus prumèri cors de BUP o ben per miei d'ua prova d'accès entà toti aquerí que provien deth mon labouar e agen mès de 18 ans.

Gessudes profesionaus

Es alumnes que triguen e ra prumèra branca des nomenclatures, era que hè referéncia ara Installacion e manteniment electromecanic de maquinària e conduccion de llinhes, auràn de tier en compde qu'era durada deth cicle serà de dues mil ores, espardides en dus cors (damb 350 ores de formacion en centres de trabalh), en

SILVIA PUERTOLAS

Er Institut d'Education secondària serà eth lòc a on se haràn aguesti naui cicles

que se les premanirà entà èster mecanics, electricistes, electromecanics de manteniment e montadors industrials.

Era segona branca, de conduccion d'activitats fisicoesportiuas en miei naturau, aurà ua durada de mil quatre centes ores (410 ores de formacion en centres de trabalh). En aguest cas se haràn en un cors, e es gessudes profesionaus que se cerçaràn seràn es d'acompanhador de montanya o de coordinador d'activitats de guida

en empreses toristiques o entitats publiques o privades d'activitats ena natura.

Eth tercèr des cicles ath què se poirà optar, eth de gestion administratiua, aurà ua durada de mil tres centes ores (310 ores de formacion en centres de trabalh). Se premanirà as alumnes entà èster auxiliars administratius, caishers, administratius, ja sigue de banca, institucions financeres e assegurances. Tanben aurà ues autes gessudes profesionaus coma auxiliar adminis-

tratiu dera administracion publica o administratiu de gestion e de personau.

Eth periòde de preinscripcion anarà der 1 enquiath 5 de junh. Abantes qu'es alumnes decidisquen quina d'aguestes tres branques aufertades ei era de mès interès entada eri, es professors s'amassaràn damb es pares de quart d'ESO entà informar des naues gessudes educatiueas de cara ar an que ben. Per un autre costat, es alumnes que agen superat quauqu'un d'aguesti cicles

agenda

Aué, ena glèisa de Sant Père d'Escunhau, entàs 20.00 ores concèrt deth Romanic-Musicau.

Deman, ena Glèisa de Sant Andreu, de Salardú Amassada des Creus, presidida peth Sant Crist.

Deluns, ena Escòla d'Ostalaria de Les, entàs 18.30 ores corset: "Manipuladors d'aliments".

Diuendres 8 e dissabte 9, en cine de Vielha, Teatre en aranés. Organise: Lengua Viua.

Deth diuendres 8 ath dimenge 10, en Palai de gèu de Vielha, quadrangular de hoquei sus gèu.

formatius de grad miei, e desiren continuar damb eth bachilherat tanben ac poiràn hèr.

Entà toti aquerí que triguen coma obcion academica accedir a quinsevolha d'aguestes tres titolacions, un còp acabat eth grad mejan, poiràn continuar era sua formacion damb es cicles de grad superior un còp superat eth bachilherat.

Cau rebrembar que damb era reforma educatiua, eth cors que ben entrerà en funcionament eth nau bachilherat damb es branques d'humanitats e sciencies sociaus, eth scientific e eth tecnologic.

Ua òbra en aranés, guanhadora deth prèmi Les Telúries de pròsa

Redaccion
VIELHA

Era serada literària der Institut d'Estudis Ilerdens, celebrada diuendres passat en Arties, guardonaue per prumèr còp ena sua istòria ua òbra escrita en lengua aranesa. Eth prèmi Les Telúries, en son apartat de pròsa, siguec adjudicat ar autor aranés Francesc Boya damb era òbra "Presoers dera mar gelada". Boya arregraic eth guardon que se li autregèc, ja non sonque des deth punt de vista personau senon tanben coma un reconeishement as letres araneses. Aguesta òbra ei ua novella a on quedén retratades en vivéncies d'un grop de

persones que s'amassen entà pujar era montanya der Aneto, ua experientia que les harà cambiar era vida. Francesc Boya vedèc editada era sua prumèra òbra, "L'alè del bosc", aguest an passat.

Era serada literària s'autregèren uns auti guardons, aguest ei eth cas deth prèmi Les Telúries de poesia a on era guanhadora siguec era escritora d'Albesa, Ona Rius damb era òbra "Gastronomia de la passió d'un petit poble sense mar". Era convocatòria en apartat de teatre quedèc deserta.

Pendent er acte se hec tanben era entrèga des premis literaris Humbert Torres. Es òbres guanhadores siguieren dues publicacions der an

1997: "Extremida memòria" de Jesús Moncada e "Històries de l'amor pagès" de Felip Vendrell. Es actes premanits entad aguesta serada comencèren ena glèisa de Sant Joan d'Arties damb ua conferéncia deth Doctor Pèire Bec, dera Universitat de Poitiers.

Tot seguit se hec era presentacion deth libre de Joan Carles Riera sus era sanitat ena Val d'Aran ath long des segles XVII e XVIII.

Dempùs, eth parador d'Arties siguec er escenari trigat entara entrega des premis dera edicion d'enguan celebrada per prumèr viatge ena Val d'Aran. Ua entrega qu'anec precedida d'un sopar qu'amassèc ues 150 personnes.

Era serada literària se celebrec en Arties

SILVIA PUERTOLAS

bramau

Balh de numeròs

Es numeròs mos an hèt a barar eth cap ad aqueri que mos interessa pes estadistiques e pera promocion dera aranés. Eth cens lingüistic dera Val d'Aran der an 1996 (ja ei ora de sabé-ne quauquarren) presente resultats interessants e d'auti de curiosi e d'estranhs. Ei estranh descurbir qu'eth 30 % des mainatges de 2 a 4 ans dera Val d'Aran saben liéger aranés e que 59 mainatges aranés de 2 a 4 ans la saben escriuer. Un shinhau ja mos ac pensauem, mès tant!. Auém entenut a díder que bëth pediatra (de delà dera Val d'Aran) auie demonrat susprés quan en tot analisar era capacitat visuau des mainatges aranés les hège a liéger era letra "o" e insistentament eth mainatge didie "u". Eth pediatra, un viatge resòlvt eth problema medic, acabaue dubtant dera capacitat intellectuaue deth mainatge o dera competéncia dera escòla aranesa. E ara ja vedetz ... eth cens...!

En cens lingüistic de 1991 des 1030 personnes que didien qu'entenien eth catalan, 493 personnes declaraue non entenir er aranés. Son resultats estranhs. Aqueth qu'enten eth catalan per consequéncia natruau enten er aranés. Ua auta causa differenta ei parlà-lo o escriuē-lo. En padron deth 91 en Canejan eth 14 % sap liéger er aranés e eth 6 % la sap escriuer. En Bausen lo sap liéger eth 78 % e lo sap escriuer eth 4 %. Pòt èster tantes diferéncias en

dus pòbles vesins a on eth 100 % declare que compren er aranés? Eth Cens deth 96 reflèxe qu'en Canejan i auien 59 personnes que sabien liéger er aranés. Ei a díder, en un pòble de 108 personnes de 15 lectors potenciaus d'aranés que i auie er an 91 s'auie passat a quate viatge mès er an 1996. Non ei un shinhau massa?

Son tota ua sèria de detalhs inconsitents que hèn a dubtar de certi resultats. Eth cens ei contestat pes particulars, que "i meten ce que vòlen" e en un univers tan petit coma er aranés ei mès facil produsir desviacions. Cau, totun, entenir aguesti estudis coma comprovants d'uns certi indicis, d'ues certes tendéncias. E, ei fòrça positiu de destaca qu'era tendéncia respècte der aranés ei d'increment en sòn coneishement. Ei a díder, matisacions e bromes apart, des der an 91 ar an 96 ena Val d'Aran i a un 4 % mès de personnes que saben parlar er aranés (64'85 %), un 8 % mès que lo saben liéger (59'29 %) e un 6 % mès que saben escriuer (24'97 %).

Tot e que s'a constatat, per efecte dera immigracion un petit descens en percentatge de personnes que lo comprenen, encara i a un 90 % qu'assegure comprené-lo. Aço a d'èster motiu de satisfaccion. Aguesti simptomes positius son ua petita mòstra de qu'eth procès de foment der aranés ei positiu. Comparem, sense desbrembar er aspèctes

lamentables des comparanças, damb uns estudis hèti ena Region de Languedòc Roselhon, pera empresa Media Pluriel (AUÉ 7 de març 1998). Er an 1991 sabien parlar occitan eth 28 % dera poblacion, er an 1997 en saben eth 19 %. Des que declaren sabé-lo parlar er an 1991 sabien liéger occitan eth 45 %, er an 1997 en saben eth 39 %. Ei ua enquèsta hèta damb metòdes diférents qu'eth Cens Lingüistic, mès podem veir ua tendéncia der Occitan a amendrir eth sòn coneishement en ua region ena què sonque eth 34 % declarauen compréner er Occitan er an 1997 (48 % er an 1991).

Non podem, en ua actitud prudenta e coerenta, interpretar aguestes donades damb eufòria. Cau contier era alegria. Aguestes donades sonque reflectissen eth coneishement qu'es poblants dera Val d'Aran an dera lengua pròpia deth territori. Non indiquen de cap de manera er emplec que'n hèn dera madeisha. Se campèssem ena dinamica des comunicacions sociaus, tant des publiques coma des privades, constataríem uns resultats fòrça mès negatius e que maugrat qu'eth 90 % lo compren e qu'eth 65 % lo sap parlar eth sòn emplec ei plan peth dejós d'aguestes eufòries (deishem eth desgust d'aguestes chifres entà un aute Bramau).

Ei enes actituds des personnes a on i a ua batalha forta a desenvolopar. Un

ambit public on er aranés i è fòrça present ei en eth dera politica. Era notabla majoria des politics dera Val d'Aran s'expresen en aranés. Aué ei, encara, dificil, concéber era accion professionau d'un politic en Aran sense un emplec fòrça quotidian dera lengua pròpia deth territori. Encara aué, mos trobam, fòrça soent damb es politics deth pais empiegant eth catalan e eth castelhan a nivèu orau damb paraules prestades der aranés. Non hè guairi dies en un programa radiofonic hèt integrat en catalan damb era actuacion destacada des òmes e hemnes dera "res publica" aranesa, un d'eri hec un comentari empiegant era paraula "pelejase" que deuec d'èster dificilment comprehensible entara major part de radiooients non-aranesi. Aguestes actuacions, fòrça corrientes, luenh d'èster refusables, son era mòstra dera vitalitat dera lengua e ua carta de presentacion dera personalitat. Per molti ans! Mentre era activitat publica seguisque presentant fòrça actuacions en aranés, e era escòla aranesa seguisque pes camins iniciats, mos traparam damb un creisent procès de coneishement der aranés e eth proplèu cens deth 2001 darà resultats encara mès positius.

Jusèp Loís Sans Sosau

Guilhèm Martin
BARCELONA

Eth diccionari catalan-occitan, entar an 2000

Era Gran Enciclopèdia Catalana, per iniciativa deth Consòrci de promocion Exterior dera Cultura (COPEC), s'encueude dera coordinacion editoriau e era realisacion d'un diccionari occitan-catalan e catalan-occitan que serà disponible, se se complís damb eth programa previst, er an 2000.

Aquest diccionari incorporarà un totau de vint mil entrades en occitan estandar. En principi ei previst hèr un tiratge de dus mil exemplars, segontes eth finançament que se pogue arribar a arténher. Eth pressupòst dera obra ei de dotze milions de pesetas, qu'apòrtent era Fondaion Enciclopèdia Catalana, eth COPEC (depenent deth Departament de Cultura dera Generalitat) e es Conselhs regionaus deth Languedòc-Roselhon e deth Migdia-Pirenèus. A ores d'ara, segontes hònts dera Enciclopèdia era aportacion d'agues tes dues entitats encara s'a de concretar. "Ei per aquest motiu qu'eth projecte encara se

trape un shinhau arturat", ditz Marc Sagristà, cap dera seccion de diccionaris dera Gran Enciclopèdia.

Eth diccionari le premantis un equip de tres personnes, entre eres Xavier Lamuela, professor de lengua occitana ena Universitat de Tolosa, e Jacme Taupiac, der Institut d'Estudis Occitans. Non s'excludís era incorporacion d'un quatu studiós, en projècte.

Aquest diccionari adoptarà eth modèl abituau d'uns auti diccionaris d'equivaléncia bilingüe. "Eth modèl de referéncia, explique Marc Sagristà, ei eth nòste diccionari catalan-castelhan: non consistirà en un listat de paraules senon que se harà ua contextualizacion entà qu'eth lector demore orientat".

Ei autors an seleccionat es vint mil vocables segontes era sua freqüéncia d'us idiomatica.

Xavier Lamuela mèrque

de "petita" era dimension d'agues tra obra, ja qu'un diccionari considerat coma gran a ues seishanta mil entrades.

Demande

Era Gran Enciclopèdia, se decidic a hèr er encàrrec ara vista qu'existeua demanda, tant en Catalunya coma en Occitània, d'un diccionari que relacionesse totes dues lengües. Aquest het se pot constatar en totes aqueres trobades dedicades as relacions entre eth catalan e er occitan. A viatges i a preguntes e reflexions a on manque ua obra que permete era traduccioón directa entre toti dus idiòmes.

Actuaument ja existis un vocabulari basic occitan d'ues mil paraules, damb nombrosi exemples, adreçat as personnes que volguen estudiar aquest idioma. Eth microdiccionari a equivaléncias en catalan e esperanto. Ei son autor ei Jacme

Taupiac, ua des estudiosi que participen ena redaccion deth nau diccionari dera Gran Enciclopèdia.

Joan Coromines hec era sua tesi lexicografica sus er occitan, mès ara per ara non existis cap diccionari damb es caracteristiques qu'aurie eth que sage de hèr era Gran Enciclopèdia Catalana. Segontes explique Xavier Lamuela, en diccionari catalan-occitan se trabalhe "a contrarelòtge". Un trabalh d'agues tra caracteristiques se poderie hèr en un semestre, mès Lamuela e es auti redactors an de compatibilizar aguesta faena damb d'autas d'àmbit docent. D'aciù eth besonh de dedicà-i tanti ans.

Varietats

Non ei previst qu'eth diccionari incorpore es diuères varietats der occitan, senon que s'a trigat un lenguatge estandar. Segontes explique Lamuela, encara

non i a un mecanisme tecnic qu'ac hèque possible, non s'entraràn es varietats per manca de temps.

Ara ben : s'a pro acceptacion e existis ua demanda especifica, serà possible hèr ua segona edicion ena què s'incorporarien aguestes varietats occitanes, coma ara era aranesa. Eth diccionari non a vocacion normalisadora, ja qu'es occitans interessats ena sua lengua ja saben coma s'escriuen es paraules.

Ei francés a actuauament un gran pes coma idioma veicular en Occitània, mès er idioma pròpi d'aguest pais, totemp que i age un cambi de direccioón politica -que se produsis- sembla auer un espaci limitat, mès assegurat, segontes eth diagnostic de Xavier Lamuela.

Entà qu'acò sigue possibile, totun, calerà auançar mès ena educacion des mainatges.

Garona enjós

Un "comitat de vigilància" de la Cultura

David Grosclaude
LESCAR

Per la ministra francesa de la Cultura la reivindicacion a l'entorn de l'identitat regionala es equivalenta al "replec comunitari". Un corrent neojacobin considèra la reivindicacion lingüistica coma un sosten a las ideas de l'extrèma dreta.

En un article publicat lo 2 d'abril pel quotidian *Le Monde*, la ministra de la Cultura, Catherine Trautmann, denonciava los acòrds passats entre quauques elegits de dreta e lo FN per conservar presidéncias de region.

La ministra denonciava particularament la concepcion particulara e dangerosa de la cultura que pòt aver lo partit d'extrèma dreta. Torna prendre los exemples d'Aurenja, Marinhana o Tolon, municipis tenguts pel FN, e acusats de far una seleccion ideologica e politica dins la tièra de libres e de diaris crompats per las bibliotècas municipals. Cal dire tanben qu'en Lengadòc Rosselhon un consellier regional del Front National diguèt que volia suprimir ajudas culturalas a de creators que trobava trop d'esquerra. Era una declaracion de guèrra a mai d'un creator que provoquèt una emocion forta e de manifestacions.

Aquò dit, Catherine Trautmann acusa los presidents elegits amb las voses del FN

d'aver représ dins lor programa l'idea de defensa de "l'identitat regionala". L'accusacion val primièr per Jacques Blanc en Lengadòc Rosselhon. Catherine Trautmann anònica donc sa decision de crear un "comitat de vigilància" compausat de "personalitats del monde de la cultura e d'elegits de totas las formacions republicanas".

Aquel comitat deu permetre de denonciar totas las atacas contra la libertat de creation e contra la libertat d'accession a la cultura per totes. Qual poiriá criticar una tala iniciativa? Degun, es clar. Mas çò qu'es mens clar es la faison que la ministra presenta la causa.

"Replec comunitari"

Primièr, obliada de dire que dins lo programa del FN i a precisament la defensa "de l'identitat regionala E francesa". Catherine Trautmann parla pas d'aquò quand evoca lo dangèr d'un "replec comunitari". Ditz tanben: "l'identitat regionala, a primièra vista, aquò sembla puslèu anodin e segurament popular. Dejós la bonomia folclorista s'amaga en fait un òdi vertadièr cap als creators contemporanèus..."

L'assimilacion entre las ideas de l'extrèma dreta e la defensa de la cultura dita regionala, vista coma folclorica, fa aparéisser un segond dangèr. Tot çò que pòt anar

Catherine Trautmann, ministra francesa de la Cultura

dins lo sens de la cultura dita regionala risca d'estre considerat coma suspècte. E vòl dire que lo "comitat de vigilància" denonciara tota politica en favor de las lengas ditas regionalas? E vòl dire que tota politica lingüistica dins una region serà considerada coma "replec comunitari"?

Mai dangerós encara seriá de voler indicar, de la part del ministeri, en quins sectors las regions devon e pòdon ajudar los creators per estre pas acusadas de "replec comunitari".

De mai, caldría pas que lo FN foguèsse un pretèxe per impausar a las regions, una politica culturala volguda per París. Creators occitans an naturalament fait saber rapidament qu'èran solidaris d'aqueles que son atacats pel FN.

Premsa neojacobina

Dins la premsa òm comença a veire se devolopar de presas posicion que son un amalgama entre totes los que fan la promoción de l'occitan o d'una autre lenga coma lo

breton o l'alsacian. Lo setmanièr satiric d'esquerra, *Charlie Hebdo*, publicava lo 8 d'abril un article que disia a prepaus d'una manifestacion en favor de la lenga bretona que las ideas defendudas èran: "las del FN a Vitròla (municipalitat ganhada pel partit de Le Pen) de Milosevic a Srebrenica e de totes los fascistas del mond". Un autre setmanièr parisenc, *l'Événement du Jeudi* publicava lo lendeman un article ont explicava que, s'existivan quelques defensors de las lengas minorizadas qu'èran republicans, d'autres riscavan de portar aiga al molin dels que vòlon "crear un equivalent provincial de la "preferéncia nacional"(eslogan del FN) predicada per quauques uns".

Es vertat que la posicion presa per Jacques Blanc en Lengadòc Rosselhon pòt servir d'argument als que vòlon far aquel amalgama entre l'extrèma dreta e los defensors de las lengas de l'Estat francés. En s'affirmar "regionalista" lo president lengadocian afortis mai d'una conviccion jacobina. Es çò que fa dire a un occitanista coma Robèrt Lafont, qu'escriví recentament dins lo setmanièr occitan *La Setmana*, que cap a la decomposicion de la dreta, l'esquerra francesa: "s'atròba encoratjada dins son neo jacobinisme, coma ditz, valent a dire dins son inintelligéncia de l'istòria."

A quo's per una nuèit de neblaha e d'amarum qu'acomença aquel roman. L'endràit: un ostalon quilhat sus lo darrièr acrin, a las termières de Nauta Ardecha..., tant val dire un finimond. Destimborlat e mai febrós, un òme, Abel, quand sabèssse qu'aquò l'anava rendre baug, ensaja a tot pèdre de deschifrar una lausa trobada per còp d'astre aquò i a un an, jorn per jorn...

Escrincelada ambe de caractèrs etrusques dins una lenga que revèrta lo basc, aquela lausa palleva dins el de remembres angoissants a li nosar lo cròs del ventre, pr'amor que foguèt aquel jorn que sa femna Cintia lo quitèt... Tant i a que, per fugir aquela dolor, Abel va prene sas latac d'esquí e, en tot seguir la linha de crèstas, va traversar Occitania tota duscas a aténher los Pirenèus e a la perfin Euskadi, per i aprene sa lenga... E ara qu'es tornat se regassa per dintrar lo secret d' aquela lausa, se secret i aviá...

È ben: çò que i va espelir lo farà venir efectivament baug - o pauc se'n manca- en tot alendar d'espandis dins son èime a

li far virar lo cap... E mai al legeire, per a mesura que contunha de legir, quand s'avisa, estabosits, qu'aquò s'endeven escurosament ambe la letra de rompedura que son amiga li aviá escrit, lo quite jorn que partiguèt -e aquò's la tresena partida del roman- e mai ambe la confession d'un monge de l'abadiá de Masan, en païs vivarés, que dins lo temps -nos cal recular duscas al siècle XIII- aviá ensajat de revirar d'unes verses latins, trobats per son malastre, per fin de n'esconjurjar lo perilh, puèi que venon de lo secutar a far trantalhar la siá fe... e

aquel es lo tèxt central: mai de tres cents octosyllabs, dins son tot, de rimas plates en lenga anciana.

Aquí lo nos d'aquel roman - qu'es pas aisit de ne far la sintesi en quelques regas- que Joan-Claudi Forêt publiquèt en 1990 dins la colleccio "A Tots" e que respond a un estonian enjòc estilistic que l'autor

La pèira d'asard

Jaume Figueras i Trull

tor se'n tira de plan. Tot primièr, lo d'engimbrar un triptic romanesc qu'es un verai "jòc de miralhs" que van tot còp s'enfaciàr, mas ont cadun de sos volets se servís d'un estadi de lenga pron definit: lo lengadocian normatiu d'Abel, lo vivarés de son amiga e la "koinè" trobadorena del revirare aquell cai montat de l'Edat Mejana... Puèi, lo de far acordar de subjèctes pron disparièrs, coma la soleta -qu'en devinham quicòm mai qu'un pretèxt literari, l'enigma etrusc o de reflexions pron senadas a respièch d'Occitania, a costat d'una rere-pensada que investis de questions talas coma l'asard que tot regis o lo non-res... Saber se l'òme e tot çò que lo tafura son tot just d'escasenças asardosas? Saber se tantas de "vertats inamovibles" coma la sciència o la libertat son pas que de farfantèlas...? Sens doblidar tota una rastelièira

d'omenatges que comprén R.L. Stevenson, M. Roqueta, E.A. Poe, J. Verne o J.L. Borges, d'aici d'alai mençons... Mas tanben i a de moments que i naseja l'umor, un humor tot trufandièr a prepaus de Newton, quitament, e mai d'Arnaut Daniel o Bernat de Ventadorn, que sos verses torinan restontir dins d'encastres puslèu imprevistes... Totun, es lo darrièr tèxt la letra de rompedura que totara avèm citat- que va pivelar e mai pertocar tre la debuta lo legeire. E aquò per mai d'una rason que n'es pas la mendra la languison qu'enaiga aqueles papiers, que van debanar tota una elegia per un mond que s'avalís...

Atal, Cintia, filha del païs, va perseguir -lo còr macat- una fola caminada al fial de sos remembres, que la tornan ligar a sa grand e que la van menar de puèg en comba... Aquò's tot un mond de sorpresas e mascariás que van trevar

son esperit, de borrhias als quatre vents, d'esclopets e d'istorias qu'arribèron a sos aujols -d'unas que i a pron esmoventas, coma quand lor calguèt pendent d'oradas traucar la nèu per batejar un nenon qu'es a mand de trespassar... Solide: l'emplec del dialècte vivarés, que fa partida dels parlars nòrd-occitans, i es una caussa determinanta...

Per far cort: "La pèira d'asard" es tot a l'encòp un exercici d'estil d'una nauta tenguda literària, una apassionanta "quista" lingüistica qu'agradarà als sabents de tota sorta e mai un roman filosofic que vos farà bravament soscar, se vos sètz dits de ne seguir lo caminol que zigazagueja...

Col·labora l'Arxiu Occità
de la UAB

Institut d'Estudis
Medievals.
Edifici B.
08193 Bellaterra (Barcelona)
Telèfon 93 581 11 44
E-mail:
arxiuoccita@blues.uab.es

miralhem-mos

“Mieja jornada es classes èren en castelhan e era auta mieja en francés”

Rossèr Faure

Ditz qu'es cames non li tien e que ara entà caminar a de hèr un gran esfòrc; ac ditz damb era resignacion que produsís era impotència, era quau se reflectís enes sues paraules e enes uelhs qu'ues lunetes non pòden amagar. Aguest òme, José Maria Solé Monlau, fòrça magre, encara consèrve ua nautada considerable maugrat es 81 ans que complic eth passat dia 25 de març.

Corrie er an 1917 quan neishec en passeg Francisco Caubet, actualment dera Libertat, en çò des dera Abadia, qu'alavetz ère ua fonda. “Aqui paraue fòrça gent”, e aguest rebrembe li pòrte un nòm as pòts: Carlos Lasstrada, eth jutge Lastrada, galhèc de *La Coruña*, un céltia autentic, granàs e de peus clars. Aqueth li ensenhèc, en tot èster un mainatjòt, es prumères paraules en galhèc, lengua que fòrça ans mès tard retrobarie en viuer en Galícia, per motius laboraus, pendent 19 ans.

Enquias tretze ans anèc tà escòla en Vielha, damb es frares dera *Salle*. Er estudi se trobaue a on ara i a un enorme edifici nomenat Giles, ena avenguda Pas d'Arrò, e que posteriorament passarie a èster er estudi des monges dera Sagrada Família. Mès tard, era naua sedençà des frares se plaçarie en aquerò qu'ara coneishem coma Còto Marzo.

“Maugrat qu'en casa auiem ua fonda, jo era pensionista ena escòla. Demoraua aquiu entà dinar e sopar. Sonque tornaua tà casa entà dormir; aquerò dc qu'ère anar tà estudi!”. E sense pensà-sa'c dus còps parle d'aqueri tempsi en qué començauen es classes tás ueit deth maitin e acaben tás onze. Tà metdia, dinar; tornar tà classe dera ua enquias quate e mieja. Dempùs, era mainadèra se n'anaua tà casa e eth demoraua aquiu damb es intèrns, qu'eren sustot dera vesia comarca deth *Pallars*.

Peth maitin es classes èren en francés e pera tarde en castelhan. S'ena recreacion se parlaue era lengua que non pertocau les dauen ua chapa metallica.

“Aguesta chapa es mainatges l'autien de hèr a córrer, en tot cercar quauquarris qu'aguesse queigut en madeish tòrt: parlar ua auta lengua

Alumnes dera *Salle* abantes dera guèrra, ena antiga bastissa der estudi plaçada en Vielha

ARCHIU

dera que mercaue era disciplina”. Aqueth que demoraue damb era chapa en acabar eth dia, pr'amor que non auie trapat ad arrés entà passala, recebie eth castig corresponsent.

remassar tot aquerò comestible que les auferie eth bosc e qu'aumplirie era recodina des frares. Parle des rovellons deth bosc de Tuca, des aue-rassi de Horro, des mores de Baricau-

ba ena tardor e d'aqueries tardes d'iüern que, maugrat era nhèu, eth *Caliqueño* tanben les hege gesser tà caminar. Eth ère eth mès petit e, pr'amor der esfòrc de caminar sus era nhèu que li arribaue enquias jolhs, mès d'un còp bèth intern, des mès grani, l'auie de remassar e pujsá-lo en còth enquia arribar de nau en Collègi. “Mògi coma lits” ei era expression

qu'utilise entà definir coma tornauen d'aqueries passejades, e tanben afirme qu'era sua estimacion e respècte ara natura li ven d'alavetz.

En 1930, quan compdaue damb 13 ans, se n'anèc tà nà estudiar eth bachillerat en *Castellon de la Plana*, a on demorauen uns oncles. Siguec eth prumèr còp que s'aluenhèc d'Aran. A

compdar d'aqueh moment, sonque tornaua tà casa pendent er ostiu, pr'amor qu'alavetz plan qu'ère vertat qu'eth Pòrt dera Bonaigua ère barrat des de seteme enquia mai, e eth tunel non existie. Eth viatge ère ua aventura; lèu li calien dus dies entà hèr eth trajècte. Er autocar dera Alsina gessie dera Val d'Aran peth Pòrt dera Bonaigua e ena Pòbla de Segur s'arturaue entà passar era net. Eth dusau dia arribauen enquia Barcelona e un còp aquiu auie de préner eth tren que lo deisharie en sòn destin.

E en tant qu'anaue e vengue creishèc era sua estimacion pera montanya e neishec era sua aficion pera fotografia.

Eth senhor Jusèp Maria Solé damb veu pausada parle des sòns rebrembes, que non s'acaben jamès, e que son fòrça clars ena sua memòria gràcies ara ajuda des 5.000 diapositives e 15.000 fotografies, totes eres d'Aran, endreçades en albums e en caishes de diuères formes e grandària. Papèrs a on eth temps demore arturat.

CASES DE LLOGUER
a la Val d'Aran

Estiu 98
(per setmanes / quinzenes)

Infor. 929 777 459 - 685 23 72

Web: www.usuarios.intercom.es/calaix

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
IES d'Aran
Vielha

CICLES FORMATIUS DE GRAD MEJAN aufrits peth cors 1998/99

- Installacion e mantieniment electromecanic de maquinària e conduccions de línies.
- Conduccions d'activitats fisicoesportives en miei naturau.

Període de preinscripcions: Del 1 al 5 de juny de 1998

IES D'ARAN. Ctra. de Betren, s/n. 25530 Vielha (Tel/Fax 973 64 18 74)

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
IES Escola d'Hostaleria
de Les

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

TÈCNIC EN CUINA

DURADA: 2.000 hores
Formació en centre educatiu: 1.600 h
Formació en centre de treball: 400 h

TÈCNIC EN SERVEIS DE RESTAURANT I BAR

DURADA: 1.400 hores
Formació en centre educatiu: 900 h
Formació en centre de treball: 410 h

Els Banyos, s/n. Tel. 973 64 72 42
25540 Les, Vall d'Aran (Lleida)